

Drodzy Czytelnicy,

Kolejny raz spotykamy się na łamach nieregularnego pisma krośnieńskiego Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. W bieżącym numerze sporo miejsca poświęcimy działalności Zarządu Koła w minionym roku. Znajdą się tu również aktualności z życia prowadzonych przez Koło placówek.

Dziękujemy tym, którzy włączają się w tworzenie naszego czasopisma. Zapraszamy wszystkich chętnych do współdziałania w powstawaniu kolejnych numerów; materiały można składać na adres redakcji.

Redakcja

Adres Redakcji: ul. Powstańców Śląskich 16, 38-400 Krosno

Sekretarz redakcji: Bernadetta Fiejdasz

Konto Stowarzyszenia: Bank PEKAO S. A. I Oddział Krosno

Nr 18124023111111000038810611

1.PRZYPOMINAMY

Siedziba Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Krośnie

Adres: Krosno, ul. Powstańców Śląskich 16

tel. / fax 0-13 432 58 37 i 0-13 432 71 16

Informacje o działalności Stowarzyszenia można znaleźć na stronie internetowej –

<http://www.psouu.org.pl/>, e-mail: zk.krosno@psouu.org.pl

Ośrodek Wczesnej Interwencji

Adres: 38 - 404 Potok 456

tel. 013 43 606 44 (rejestracja czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 - 15.00)

czynny: Codziennie: 8.00-18.00

Wszystkich zgłaszających się obowiązuje wcześniejsza rejestracja oraz aktualne skierowanie od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego specjalisty w zakresie pediatrii, neurologii, rehabilitacji medycznej.

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy

Adres: Krosno, ul. Powstańców Śląskich 16

tel. / fax 0-13 432 58 37 i 0-13 432 71 16

e-mail: orew.krosno@psouu.org.pl, www.orewkrosno.prv.pl

czynny: Codziennie: 6³⁰ - 16⁰⁰

Warsztat Terapii Zajęciowej

Adres: Krosno, ul. Grodzka 49

tel. 0-13 420 07 90, 0-13 420 07 91

e-mail: wtz.krosno@psouu.org.pl

czynny: Codziennie: 6³⁰ -15³⁰

Środowiskowy Dom Samopomocy

Adres: 38 – 404 Potok 456

tel. 0-13 436 06 50

e-mail: sds.krosno@psouu.org.pl

czynne: Codziennie: 7⁰⁰ – 15³⁰

Biblioteka: Krosno, ul. Powstańców Śląskich 16

czynna: Codziennie: 14⁰⁰ - 14³⁰

Spis treści:

CO NOWEGO W NASZYM KOŁE?

- Minął rok .....
- Zaangażowanie mile widziane .....
- Uchwała w sprawie przyjęcia Programu Koła na najbliższe lata .....
- Program działalności Koła na lata 2007 – 2010 .....

OŚRODEK WCZESNEJ INTERWENCJI

- Aktualności .....

OŚRODEK REHABILITACYJNO – EDUKACYJNO - WYCHOWAWCZY

- Programy własne .....
- Terapia .....
- Z Kroniki .....

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY

- Co się dzieje w ŚDS? .....
- Głos rodzica .....
- Wspomnienia z nad morza .....

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ.....

- Moja Łuczniczka .....
- Na Albertianie po raz drugi .....

Minął rok...

Mija rok działalności Zarządu Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Krośnie pod moim przewodnictwem, a więc czas na pewne refleksje, z którymi chciałbym się podzielić na łamach naszego pisma.

Na działalność naszego Koła składa się codzienna praca zatrudnionych pracowników, a także społeczne zaangażowanie członków Zarządu Koła.

Rok 2007 postawił przed Zarządem szereg różnych problemów, które należało rozwiązać. Decyzje podejmowane przez Zarząd nie zawsze były łatwe do podjęcia. Uważam, że Zarząd Koła przed podjęciem każdej decyzji kierował się zasadą, że wszystko, co robimy to dla dobra naszych dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.

Jedną z pierwszych decyzji, z jaką zmierzył się Zarząd było utworzenie Biura Obsługi Placówek. Pragnę wyrazić podziękowanie byłemu Zarządowi za przygotowanie podwalin do utworzenia Biura. Pomocne były materiały dotyczące regulaminu BOP, zakresu obowiązków; w dużej mierze skorzystaliśmy z nich, co znacznie przyspieszyło powstanie placówki.

Jeżeli chodzi o funkcjonowanie Biura Obsługi Placówek, to uważam, że dokonaliśmy trafnego wyboru na stanowisko Dyrektora BOP.

Niezwykle ważne decyzje zostały podjęte, co do prac remontowych w naszych ośrodkach. Budynek OREW został ocieplony i została położona nowa elewacja zewnętrzna, zakupiona została kostka brukowa. Niestety aura nie pozwoliła na dalsze prace w 2007 r., ale na pewno zostaną one dokończone w tym roku. Budynek ŚDŚ Potoku też wymagał prac remontowych, a w szczególności odwodnienia budynku, co zostało już zrobione; również została zakupiona kostka i w tym roku będziemy dalej realizować prace związane z poprawą stanu budynku, jak również zagospodarowaniem przylegającego parku.

Zgodnie z Uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z marca 2007 r. podjęliśmy również działania zmierzające do pozyskania pomieszczeń dla Ośrodka Wczesnej Interwencji. Podjęcie tej decyzji poparte zostało wieloma analizami zarówno za jak i przeciw. Ta trudna decyzja zaowocowała tym, że aktualnie zarówno dzieci, rodzice jak i pracownicy mają godne warunki do terapii i rehabilitacji. Ponadto opracowaliśmy program rozwoju Koła PSOUU w Krośnie na lata 2007-2010, który wszyscy członkowie Stowarzyszenia otrzymają na Walnym Zebraniu.

Na podsumowaniu rocznej pracy Zarządu nie brakowało słów krytycznych. Nie jesteśmy Zarządem, który zawsze robi dobrze i nie przyjmuje krytyki. W myśl zasady, że ten tylko się nie myli, co nic nie robi.

Staramy się nasze działania korygować i na bieżąco je usprawniać. Jednym z takich usprawnień powinno być przyjmowanie przez członków Zarządu wszystkich chętnych, którzy zechcą podzielić się swoimi uwagami.

Dyżury członków Zarządu podane zostaną na Walnym Zebraniu Członków.

Wierzę, że wspólne działania Zarządu Koła jak i wszystkich członków Stowarzyszenia przyczynią się do nowych możliwości, szans, nadziei oraz oczekiwań dla polepszenia losu tych, na których skupia się nasze działanie.

Przewodniczący Zarządu Koła

Grzegorz Bliźniak

Zaangażowanie mile widziane

31 marca 2007 r. podczas Walnego Zebrania PSOOU Koło w Krośnie wybrany został nowy Zarząd, którego wszyscy członkowie nie pełnili wcześniej takiej funkcji. Wobec powyższego brakowi doświadczenia towarzyszyły ogromne obawy, czy podołamy powierzonym zadaniom. Z sali natomiast uczestnicy zebrania kierowali pierwsze wnioski, które powinniśmy zrealizować.

Mija rok, współpraca wszystkich członków Zarządu układa się bardzo dobrze, podejmujemy niemal jednogłośnie wszystkie decyzje i staramy się spełniać oczekiwania wyborców. Pierwszą trafną decyzją było zatrudnienie pani Anny Lorens na stanowisko Dyrektora Biura Obsługi Placówek. Jest ona osobą, która spełnia wszystkie nasze oczekiwania, a mamy ich sporo.

Pamiętam, jak w kilka dni po Walnym Zebraniu rozmawiałam z mamą jednego z wychowanków OREW. Zapytałam ją wówczas, dlaczego nie była na zebraniu, dlaczego się nie udziela... W odpowiedzi usłyszałam:

- „mój syn już niedługo przestanie uczęszczać na zajęcia w OREW, z racji na swój wiek, twoja Jagódka jest mała, więc się udzielaj...”
- no ale przecież są WTZ, gdzie twój syn świetnie by sobie poradził
- tak wiem, ale wiesz jak trudno się tam dostać, jest mało miejsc, a wielu chętnych
- więc co dalej
- nie wiem...”

Byłam przerażona tym, co usłyszałam.

Mamo, w imieniu Zarządu chciałabym Cię zapewnić, że staramy się, by każde dziecko mogło uczestniczyć w zajęciach, do których ma predyspozycje, by dla nikogo nie brakowało miejsca w żadnej z Placówek Stowarzyszenia.

Co za tym idzie, podjęliśmy starania, by uczestnicy WTZ mogli ustępować miejsca w placówce znajdując dla siebie inne perspektywy. Chcemy, by powstało Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie „Centrum DZWONI”, którego celem strategicznym jest aktywizacja zawodowa opierająca się na zasadzie „zatrudnić – przeszkolić - utrzymać” przy ciągłym wsparciu trenera pracy i asystenta osoby niepełnosprawnej.

Piszemy także projekt pt. „Chcemy pracować” obejmujący również zagadnienia z zakresu aktywizacji zawodowej, tj. warsztaty i szkolenia dla rodziców, pracodawców, osób niepełnosprawnych m. in. z zakresu poruszania się po rynku pracy, aktywnego poszukiwania pracy, aktywności społecznej, indywidualne wsparcie psychologa i doradcy zawodowego, opracowanie Indywidualnego Planu Działania, praktyczna nauka zawodu, praktyka zawodowa, staże zawodowe.

Analizujemy różne możliwości zagospodarowania gospodarstwa rolnego w Potoku m. in. poprzez utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.

A uwieńczeniem tych zamierzeń miałyby być Mieszkalnictwo Chronione, a wcześniej miejsca Hostelowe, pod nadzorem asystentów osoby niepełnosprawnej, których zamierzamy zacząć przygotowywać do pracy poprzez szkolenia. Na dzień dzisiejszy złożony jest wniosek w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie o dofinansowanie Treningu Mieszkalnictwa, który od lat jest realizowany na bazie OREW.

Dla mam mających małe dzieci, dzieci, które wciąż jeszcze czekają na miejsce w OREW też mamy dobre wieści. Rozbudowa OREW umożliwi zwiększenie liczby miejsc uczestników.

W roku 2007 zwiększyliśmy liczbę miejsc w ŚDS w Potoku, przy jednoczesnym doposażeniu placówki.

Chcielibyśmy, aby każda mama patrząc w przyszłość widziała wiele możliwości dla swojego dziecka.

Nie zapominamy też o innych powierzonych zadaniach, jednocześnie zastanawiając się, czy znajdziemy chętnych na wycieczkę do Lichenia, czy też na inne integracyjne spotkania...

Zadziwiające jest to, że spośród tak dużej liczby uczestników placówek „rodziców jest mało”. Mało jest rodziców, którzy się angażują w sprawy ośrodków, a przecież czasem wystarczyłoby przyjść na zebranie, gdyż to właśnie jest najprostszą formą integracji. Czy przyjmując taką postawę, nie angażując się zupełnie, a nawet można powiedzieć nie spełniając swoich rodzicielskich obowiązków, powinieneś Rodzicu wymagać?

Mamo zaangażuj się, twoje pomysły i obecność **Tato** też są mile widziane, w zamian za to oczekuj i wymagaj – my jako Zarząd postaramy się sprostać Twoim oczekiwaniom.

Anita Jastrzębska

Członek Zarządu

UCHWAŁA Nr 12/1/07

Zarządu Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Krośnie z dnia 28 sierpnia 2007 r.

w sprawie przyjęcia Programu Działalności Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – w Krośnie na lata 2007-2010.

Zarząd Koła w składzie:

Grzegorz Bliźniak	-	Przewodniczący Zarządu Koła
Zbigniew Hus	-	Wiceprzewodniczący Zarządu Koła
Elżbieta Pelc	-	Sekretarz Zarządu Koła
Anita Jastrzębska	-	Członek
Marta Giemza-Wojnar	-	Członek
Lucyna Kurowska	-	Członek

działając na podstawie art. 29 § 1 pkt 18 Statutu Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Program Rozwoju Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Krośnie na lata 2007-2010, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu Koła
Grzegorz Bliźniak

Załącznik do Uchwały Nr 12/1/07 z dnia 28 sierpnia 2007 r.

Zarządu Koła PSOUU w Krośnie

PROGRAM

DZIAŁALNOŚCI KOŁA POLSKIEGO STOWARZYSZENIA NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM - W KROŚNIE NA LATA 2007 – 2010

I. ZARYS DIAGNOZY STANU OBECNEGO ORAZ ISTNIEJĄCE ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Określenie skali występowania problematyki funkcjonowania osób niepełnosprawnych jest zadaniem trudnym z uwagi na to, że aktualnie żadna instytucja czy organizacja nie posiada kompletnej bazy danych zawierających informacje o osobach niepełnosprawnych.

Według danych uzyskanych w wyniku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. (stan na dzień 20 maja 2002 r.) w Polsce żyje 5,5 miliona osób niepełnosprawnych.

W województwie podkarpackim zamieszkuje 316.146 osób niepełnosprawnych, co stanowi 15% ludności województwa (na 1.000 osób 150 osób to osoby niepełnosprawne).

Osób niepełnosprawnych prawnie, tzn. posiadających orzeczenie o niepełnosprawności było w 2002 r. w województwie podkarpackim 248.221 (78,5% ogółu niepełnosprawnych). Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (40,0% osób niepełnosprawnych prawnie) oraz o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (30,9%).

W grupie niepełnosprawnych prawnie 61,1% odczuwało całkowite lub poważne ograniczenie sprawności, natomiast pozostali nie odczuwali ograniczenia sprawności.

Niepełnosprawne dzieci do lat 15 stanowiły 5,6% ogółu osób niepełnosprawnych.

W przedziale wiekowym od 16 do 44 lat znajdowało się 16,4% niepełnosprawnych, natomiast 78,1% niepełnosprawnych było w wieku powyżej 44 lat (w tym 81,8% ogółu niepełnosprawnych kobiet i 74,0% niepełnosprawnych mężczyzn).

W powiecie krośnieńskim i na terenie miasta Krosna mieszka łącznie 157.408 osób, z czego 27 097 to osoby niepełnosprawne.

	Osoby niepełnosprawne		
	Razem	mężczyźni (M)	kobiety (K)
Miasto Krosno	7.454	3.493	1.03.961
Powiat krośnieński	19.643	9.344	10.299
Łącznie	27.097	12.837	14.260

Źródło: WUS w Krośnie

Liczba osób niepełnosprawnych na terenie miasta Krosna i powiatu krośnieńskiego wykazuje tendencję wzrostową, co może być wynikiem przede wszystkim postępu cywilizacyjnego.

Osoby niepełnosprawne w ujęciu procentowym według stopnia niepełnosprawności:

Wyszczególnienie	Procent osób niepełnosprawnych
Osoby niepełnosprawne z lekkim stopniem niepełnosprawności	40,1%
Osoby niepełnosprawne z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	36,4%
Osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności	17,3%
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	6,2%

Źródło:
Obliczenia własne
Na podstawie

danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Krośnie możliwym stało się procentowe określenie niepełnosprawności według rodzaju schorzeń za lata 2003 i 2004, które przedstawiono w poniższej tabeli:

Rodzaj schorzenia	Rok 2003	Rok 2004
Upośledzenie umysłowe	2,1	1,2
Choroby psychiczne	19,3	21,3
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	5,8	8,2
Choroby narządu wzroku	6,1	5,7
Upośledzenie narządu ruchu	29,2	30,5
Epilepsja	1,3	0,6
Choroby układu oddechowego i krążenia	20,1	15,1
Choroby układu pokarmowego	1,3	1,5
Choroby układu moczowo- płciowego	0,9	1,1
Choroby neurologiczne	9,4	7,2
Inne schorzenia ¹	4,5	7,7
Razem	100%	100%

Źródło: PZON w Krośnie

¹ Inne choroby w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zespęcenia, choroby układu krwiotwórczego

Osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności napotykają w swoim życiu liczne przeszkody utrudniające ich samodzielne funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Występujące problemy w życiu codziennym w przypadku osób z umiarkowanym i ze znacznym stopniem niepełnosprawności wynikają z istniejących barier, a w szczególności: bariery w komunikowaniu się, bariery transportowe, bariery techniczne, bariery materialne, bariery społeczne. Osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności są grupą szczególnie narażoną na społeczne wykluczenie i ubóstwo. Prowadzą do niego: niski poziom zatrudnienia i wykształcenia, negatywne postawy społeczne, brak polityki ekonomicznej kompensującej dodatkowe koszty życia związane z niepełnosprawnością, niewystarczające wsparcie w edukacji, brak właściwie wyspecjalizowanych służb pomagających tym osobom.

a) wykształcenie i edukacja osób niepełnosprawnych

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996r. nr 67 poz. 329 ze zm.) nakłada na samorząd powiatowy obowiązek edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnych poprzez zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych i gimnazjów specjalnych oraz szkół ponadgimnazjalnych (w tym specjalnych oraz z oddziałami integracyjnymi).

Powiat Krośnieński prowadzi następujące szkoły i placówki, w których realizuje się zadania z zakresu kształcenia, wychowania i opieki nad niepełnosprawnymi:

- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Iwoniczu Zdroju.

Nie prowadzi natomiast nauczania zintegrowanego, ani też placówek zapewniających osobom niepełnosprawnym opiekę dzienną.

Miasto Krosno jest organem prowadzącym dla następujących placówek edukacyjnych:

- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Krośnie, dysponujący 250 miejscami, w skład którego wchodzi:

a) Szkoła Podstawowa i Gimnazjum – dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

b) Gimnazjum Specjalne – dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym c)

Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przynajmniej do Pracy i Liceum – dla osób upośledzonych w stopniu umiarkowanym.

- Miejski Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi (klasy integracyjne w SP Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi i w Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi) – łącznie ok. 1.200 miejsc, w tym 8 klas integracyjnych, do których uczęszcza 35 uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności

- Szkoła Podstawowa Nr 4 – 1 klasa integracyjna, do której uczęszcza 4-ro dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności
- Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Na uwagę zasługuje fakt, że pomimo istnienia w/w placówek edukacyjnych, osoby niepełnosprawne z upośledzeniem umysłowym w stopniu znacznym mają utrudniony dostęp do edukacji. Tę lukę wypełnia Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy, zapewniający dostęp do edukacji 65 osobom z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, w zdecydowanej większości zamieszkałych na terenie wiejskim.

b) pomoc instytucjonalna dla osób niepełnosprawnych

Na terenie powiatu i miasta funkcjonują następujące instytucje zapewniające oparcie społeczne oraz opiekę całodobową lub dzienną dla osób niepełnosprawnych:

1. Dom Pomocy Społecznej w Krośnie przy ul. Żwirki i Wigury - przeznaczony **dla 84 osób** przewlekłe somatycznie chorych
2. Dom Pomocy Społecznej w Krośnie przy ul. Kletówki – dla 25 osób przewlekłe somatycznie chorych i 15 osób przewlekłe psychicznie chorych
3. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci z upośledzeniem umysłowym w Iwoniczu – dla 80 osób
4. Dom Pomocy Społecznej dla Mężczyzn z upośledzeniem umysłowym w Iwoniczu – dla 112 osób
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Krośnie przy ul. Kletówki – dla 35 osób z zaburzeniami psychicznymi
6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Potoku - dla 25 osób z zaburzeniami psychicznymi
7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rymanowie – dla 20 osób z upośledzeniem umysłowym
8. Warsztat Terapii Zajęciowej w Krośnie - dla 40 osób z upośledzeniem umysłowym
9. Warsztat Terapii Zajęciowej w Rymanowie – dla 36 osób z upośledzeniem umysłowym
10. Zakład Aktywności Zawodowej w Rymanowie - dla osób z upośledzeniem umysłowym

Pomimo to potrzeby powiatu i miasta w zakresie pomocy instytucjonalnej nie są w pełni zabezpieczone – brak placówek zapewniających osobom z upośledzeniem umysłowym oraz z zaburzeniami psychicznymi opiekę całodobową, mieszkalnictwa chronionego, ośrodka interwencji kryzysowej dla osób niepełnosprawnych, zbyt mała liczba zakładów aktywności zawodowej.

c) organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Na terenie powiatu krośnieńskiego i Miasta Krosna funkcjonują następujące organizacje pozarządowe wspierające osoby niepełnosprawne i ich rodziny:

1. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Dotkniętych Chorobą Nowotworową z Gminy Dukla „Basia” w Dukli
2. Fundacja Pomóż Dzieciom Niepełnosprawnym Intelktualnie w Rymanowie
3. Stowarzyszenie Życzliwej Pomocy „Samarytanin” w Korczynie
4. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rymanowie
5. [Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy w Krośnie](#)
6. [Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Wadą Słuchu](#)
7. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Krośnie

II. DZIAŁALNOŚĆ PSOUU – Koło w Krośnie

Krośnieńskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym jest jednostką terenową PSOUU działającą od listopada 1991r. na terenie powiatu krośnieńskiego. Inicjatorami utworzenia organizacji byli rodzice osób z upośledzeniem umysłowym, którzy rozpoczęli w ten sposób walkę z dyskryminacją, pozbawieniem praw swoich dzieci.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenia warunków do przestrzegania wobec nich praw, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin.

Członkami Stowarzyszenia są rodzice osób z upośledzeniem umysłowym, osoby z upośledzeniem umysłowym, członkowie rodzin, opiekunowie prawni oraz przyjaciele, w tym profesjonaliści zaangażowani w pracę dla ich dobra. Aktualnie Koło liczy 154 członków.

W ramach statutowej działalności Krośnieńskie Koło prowadzi placówki dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, tj. Ośrodek Wczesnej Interwencji, Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy, Warsztat Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Trening Mieszkalnictwa, Świetlicę Socjoterapeutyczną. Łącznie obejmują one opieką, edukacją i szeroko rozumianą rehabilitacją ponad 400 osób niepełnosprawnych intelektualnie z terenu miasta Krosna i powiatu krośnieńskiego.

Placówki prowadzone przez Koło:

- **Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy** obejmuje opieką, wychowaniem i nauczaniem 65 dzieci i młodzieży głębiej upośledzonych wieku 3- 25 lat. Placówka ta czynna przez 9 godzin dziennie stara się w sposób kompleksowy oddziaływać na wszystkie sfery rozwoju dziecka poprzez rehabilitację ruchową, zajęcia pedagogiczne, psychologiczne, logopedyczne, terapię zajęciową. Zajęcia terapeutyczno - rehabilitacyjno - edukacyjne dostosowane są do możliwości ruchowych oraz rozwoju umysłowego dziecka. Uczy min.: obsługiwanie siebie, komunikacji werbalnej

i pozawerbalnej, nawiązywania kontaktów społecznych, umiejętności podporządkowania się wymogom i normom życia społecznego. Zadania te realizowane są przy ścisłej współpracy z rodziną

- **Ośrodek Wczesnej Interwencji** dla dzieci do lat 7 z grupy ryzyka. Czynny jest codziennie przez 7 godzin. Zatrudnia psychologa, logopedę, mgr rehabilitacji ruchowej oraz neurologa dziecięcego. Około 200 dzieci z powiatu krośnieńskiego objętych jest systematyczną opieką specjalistyczną. Odpowiednio zastosowana rehabilitacja (m. in. metoda Wojty, NDT-Bobath) oraz terapia psychologiczna dają we wczesnym stadium mózgowego porażenia dziecięcego oraz innych schorzeń dobre wyniki. W OWI rodzice uczą się odpowiedniej rehabilitacji, terapii, technik opieki i pielęgnacji. Prowadzone jest wsparcie psychiczne dla rodziców, którego celem jest nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem w sytuacji trudnej, jaką jest urodzenie dziecka niepełnosprawnego.
- **Warsztat Terapii Zajęciowej** przygotowuje 40 osób (znaczny stopień niepełnosprawności) z upośledzeniem umysłowym i ze sprzężonymi kalectwami do samodzielnego życia, do podjęcia pracy zawodowej i uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Zajęcia praktyczne odbywają się w 8 pracowniach terapeutycznych: gospodarstwo domowe, stolarstwo, plastyka, ceramika, rękodzieło artystyczne, witraż, ogrodnictwo, przygotowanie do pracy. Uczestnicy WTZ objęci są kompleksową opieką logopedyczną, psychologiczną, pedagogiczną, medyczną i rehabilitacyjną. Prowadzone są zajęcia z zakresu kształtowania umiejętności społecznych oraz zajęcia artystyczne w ramach kółka taneczno – teatralnego.
- **Środowiskowy Dom Samopomocy** jest ośrodkiem wsparcia dla osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Prowadzi rehabilitację ruchową, terapię zajęciową, zajęcia integracyjne. Obejmuje opieką 25 osób z Krosna i okolicznych gmin.

W ramach pozostałej statutowej działalności Stowarzyszenie prowadzi n/w formy pomocy:

1. Stałą współpracę z rodzicami podopiecznych poprzez:

- wspieranie i pomaganie w sytuacjach trudnych
- dostarczanie wskazówek i wiedzy na temat potrzeb rozwojowych dziecka
- informowanie o bliższych i dalszych celach pracy rehabilitacyjnej i edukacyjnej z dzieckiem
- pomoc w wyborze odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego oraz nauka korzystania z tego sprzętu
- informowanie i instruktaż o sposobach radzenia sobie z dzieckiem w sytuacjach trudnych.

2. Poradnictwo socjalne

3. Specjalistyczną bibliotekę

4. Turnusy rehabilitacyjne, zabawy i imprezy integracyjne, wycieczki krajowe i zagraniczne.

Obecnie Stowarzyszenie jest aktywnym partnerem Państwa i samorządu lokalnego w realizacji jego zobowiązań wobec osób niepełnosprawnych, współpracujemy z innymi organizacjami pozarządowymi, władzami samorządowymi i rządowymi.

SŁABE I MOCNE STRONY KOŁA

Słabe strony	Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • brak kompleksowego wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną • brak naukowego zaplecza (opracowań, badań, nowych wydawnictw), • brak środków finansowych na realizację projektów innowacyjnych, rozbudowę zaplecza, tworzenie nowych form pracy z osobami niepełnosprawnymi	<ul style="list-style-type: none"> • szeroka dostępność i bezpłatność świadczonych usług • wykwalifikowana, doświadczona kadra • dobra znajomość terenu działania i potrzeb podopiecznych Stowarzyszenia • dobra współpraca z instytucjami (ośrodki pomocy społecznej, centrum pomocy rodzinie, urząd miasta, urzędu gmin) • rzetelne i kompleksowe diagnozowanie • duża różnorodność placówek • dobra baza lokalowa

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych intelektualnie zamieszkałych na terenie powiatu krośnieńskiego i miasta Krosna poprzez:

- ograniczanie skutków niepełnosprawności
- zwiększenie dostępu do edukacji, usług i świadczeń medycznych, dóbr kultury i sztuki, pracy, zasobów środowiska lokalnego (sklepy, kościoły, urzędy)
- wdrażanie nowych form pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie oraz ich rodzinami w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb
- rozbudzanie społecznej świadomości i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych,

- podnoszenie poziomu usług edukacyjnych, socjalnych, medycznych i innych form wspierania osób niepełnosprawnych,
- stwarzanie lepszych warunków do rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych
- zapewnienie oparcia społecznego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom m. in. poprzez prowadzenie środowiskowego domu samopomocy, punktu interwencji kryzysowej, poradnictwa socjalnego, tworzenie i prowadzenie grup wsparcia, zapewnienie osobom niepełnosprawnym asystenta osobistego
- stwarzanie warunków do realizacji prawa do pracy osób niepełnosprawnych.

IV. CELE STRATEGICZNE PROGRAMU:

1. Wczesna kompleksowa, specjalistyczna pomoc dziecku niepełnosprawnemu i jego rodzinie.
2. Wyrównywanie szans w zakresie edukacji dzieci i młodzieży.
3. Rehabilitacja społeczna i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Zapewnienie oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych.
5. Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
6. Stwarzanie możliwości do samodzielnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
7. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia czynników powodujących niepełnosprawność.
8. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych
9. Wzmocnienie i rozszerzenie dotychczasowej działalności Koła PSOUU w Krośnie.
10. Umacnianie wspólnoty rodzin skupionych w Stowarzyszeniu.

Cel strategiczny nr 1:

Wczesna kompleksowa wielospecjalistyczna pomoc dziecku niepełnosprawnemu i jego rodzinie

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa bazy lokalowej Ośrodka Wczesnej Interwencji,
- rozwój nowych form pomocy i terapii,
- eliminacja lub ograniczenie skutków niepełnosprawności,
- poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie kompetencji rodziców poprzez organizację szkoleń ustawicznych i okresowych, w tym wyjazdowych,
- aktywizacja rodziców dzieci niepełnosprawnych do współpracy z OWI,
- zmiana nastawienia rodziców do dziecka niepełnosprawnego,

- zainteresowanie rodziców do współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach działalności PSOOU.

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Planowany termin realizacji
Zmiana lokalizacji OWI (osiągnięcie przez placówkę wymaganych standardów)	PSOOU Koło w Krośnie	2007
Doposażenie OWI	PSOOU Koło w Krośnie / PFRON	2008
Podejmowanie działań promujących wczesną interwencję	PSOOU-Koło w Krośnie UM Krosna Media	Na bieżąco

Cel strategiczny nr 2:

Wyrównywanie szans w zakresie dostępu do edukacji dzieci i młodzieży.

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa standardu i jakości usług edukacyjnych,
- zwiększenie kompetencji życiowych a tym samym szans na w miarę samodzielne życie,
- przeciwdziałanie instytucjonalizacji osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie szans na zatrudnienie.

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Planowany termin realizacji
Remont elewacji budynku OREW, ułożenie kostki brukowej	PSOOU Koło w Krośnie	2008-2010
Rozbudowa obiektu OREW	PSOOU Koło w Krośnie Samorząd Województwa	2008-2010
Poszerzenie dotychczasowego zaplecza rehabilitacyjnego	PSOOU Koło w Krośnie Samorząd Województwa PFRON	2009-2010
Zwiększenie liczby miejsc	PSOOU Koło w Krośnie /	2008-2010

w OREW	UM Krosna	
Integracja rodziców i specjalistów pracujących z dzieckiem	Dyrektor OREW	Na bieżąco

Cel strategiczny nr 3:

Rehabilitacja społeczna i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

- integracja społeczna i zawodowa oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
- podniesienie kwalifikacji osób niepełnosprawnych zgodnie z wymogami i potrzebami lokalnego rynku pracy,
- zwiększenie mobilności zawodowej osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy,
- zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Planowany termin realizacji
Likwidacja barier architektonicznych w obiekcie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krośnie	PSOUU Koło w Krośnie Samorząd Województwa PFRON	2008-2010
Prowadzenie treningów umiejętności zawodowych i zatrudnienia wspomaganego	WTZ / Pracodawcy	2008-2010
Opracowywanie i realizacja programów mających na celu aktywizację zawodową	ŚDS / WTZ / OREW	Na bieżąco
Kampania informacyjna dla pracodawców mogących zatrudnić osoby niepełnosprawne	WTZ / PUP	Na bieżąco
Remont obiektu ŚD		

<p>w Potoku:</p> <p>a) izolacja pionowa ścian piwnic i odprowadzenie deszczówki</p> <p>b) remont pomieszczeń</p> <p>c) zakup kostki brukowej</p>	<p>PSOUU Koło w Krośnie / Wojewoda Podkarpacki / Powiat Krośnieński</p>	<p>2007</p>
<p>Przygotowanie dokumentacji dotyczącej rewitalizacji zabytkowego parku oraz remontu ogrodzenia w ŚDS w Potoku</p>	<p>PSOUU Koło w Krośnie</p>	<p>2008</p>
<p>Likwidacja barier architektonicznych w obiekcie ŚDS - OWI w Potoku</p>	<p>PSOUU Koło w Krośnie / PFRON</p>	<p>2008-2009</p>
<p>Zagospodarowanie gospodarstwa rolnego w Potoku, w tym podjęcie działań zmierzających do utworzenia na jego bazie ZAZ-u</p>	<p>PSOUU Koło w Krośnie / Gmina Jedlicze / Samorząd Województwa</p>	<p>2008-2010</p>

Cel strategiczny nr 4:

Zapewnienie oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny nr 5:

Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.

Cel strategiczny nr 6:

Stwarzanie możliwości do samodzielnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- informacja i poradnictwo specjalistyczne,
- poprawa samooceny osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie przez społeczeństwo akceptacji osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny Nr 7:

Podjęcie działań zmierzających do ograniczenia czynników powodujących niepełnosprawność.

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Planowany termin realizacji
Zwiększenie liczby miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy w Potoku, doposażenie placówki	Wojewoda Podkarpacki, PSOUU Koło w Krośnie, sponsorzy	2007
Utworzenie Centrum Wsparcia dla osób niepełnosprawnych	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON / Samorząd Województwa	2008-2010
Utworzenie miejsc hostelowych dla osób niepełnosprawnych	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON / powiat / gmina	2009-2010
Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	PSOUU Koło w Krośnie	Na bieżąco
Szkolenia dla asystentów osoby niepełnosprawnej	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON	2008-2010
Prowadzenie treningów mieszkalnictwa	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON	2008-2010
Wydanie gazety (kwartalnika) „W Naszym Kole”	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON	2008-2010

Cel strategiczny nr 8:

Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny nr 9:

Wzmocnienie i rozszerzenie dotychczasowej działalności Koła PSOUU w Krośnie.

Cel strategiczny nr 10:

Umacnianie wspólnoty rodzin skupionych w Stowarzyszeniu.

Zadania	Realizatorzy, partnerzy	Planowany termin realizacji
Poprawa bazy transportowej Stowarzyszenia	PSOUU Koło w Krośnie / PFRON	2008-2010
Utworzenie mieszkalnictwa chronionego	PSOUU Koło w Krośnie / Urząd Miasta / PFRON	2010
Wprowadzenie usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania	PSOUU Koło w Krośnie / Gminy	2009-2010
Pozyskiwanie nowych członków Stowarzyszenia	PSOUU Koło w Krośnie / Media	Na bieżąco
Umacnianie tożsamości organizacyjnej poprzez organizację spotkań i imprez integrujących członków Koła	PSOUU Koło w Krośnie / ZG PSOUU	Na bieżąco
Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego	PSOUU Koło w Krośnie	Na bieżąco
Organizacja szkoleń dla rodziców / opiekunów dzieci niepełnosprawnych mających na celu poznanie nowych technik i metod pracy z dzieckiem oraz przeciwdziałanie „wypalaniu się sił”	PSOUU Koło w Krośnie	Na bieżąco
Organizacja imprez okolicznościowych dla członków Koła	PSOUU Koło w Krośnie	wg przyjętego harmonogramu

Zakończenie

Realizacja sformułowanych w Programie celów i zadań winna przynieść wymierne efekty i pozwolić na rozwiązanie podstawowych problemów społecznych członków Krośnieńskiego Koła PSOUU oraz Stowarzyszenia jako organizacji.

Pozytywne efekty będą możliwe do uzyskania pod warunkiem mocnego zaangażowania się i aktywnego uczestnictwa w realizacji podejmowanych przedsięwzięć – zarówno władz, pracowników i członków Stowarzyszenia, jak i innych podmiotów bezpośrednio związanych z realizacją przyjętych celów.

Program jest dokumentem otwartym, którego uzupełnienie i poszerzenie o nowe cele i zadania jest możliwe w każdym czasie i miejscu o ile okaże się to konieczne i celowe. Jego opracowanie posłużyć ma lepszej – bardziej skutecznej, efektywniejszej i pełniejszej realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych przez PSOUU Koło w Krośnie.

KALENDARIUM IMPREZ INTEGRACYJNYCH NA ROK 2008

Lp.	Organizator	Rodzaj imprezy	Termin realizacji
1.	Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy	Zabawa karnawałowa	Styczeń
2.	Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy	Dzień Dziecka	1.06.2008
3.	Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy	VI integracyjny rejs żeglarski	28.06.2008
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy	IV Integracyjny Piknik Rodzinny	Początek czerwca
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej	Spotkania Artystyczne Osób Niepełnosprawnych „Idźmy w życie z wyobraźnią”	Czerwiec
6.	Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy	Wycieczka turystyczno-krajoznawcza w Bieszczady	Sierpień
7.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Wycieczka integracyjna	Początek września

8.	Warsztat Terapii Zajęciowej	Rodzinne atrakcje jesienne. Wędkowanie i grzybobranie	II połowa września lub I połowa października
----	-----------------------------	--	---

OŚRODEK WCZESNEJ INTERWENCJI

W związku z postępowaniem medycyny ratującej życie, a więc i życie nowo narodzonych istot z ciąży zagrożonej, bądź z głębokiego wcześniactwa, bądź z problemami okołoporodowymi, czy wreszcie dzieci z wadami wrodzonymi, niepełnosprawność staje się udziałem coraz większej grupy osób i bardzo często obejmuje wszystkie sfery ich funkcjonowania. Ogranicza potencjał i jakość życia dziecka w każdej z możliwych sfer rozwoju psychomotorycznego oraz funkcjonowanie jego rodziny.

Ośrodek Wczesnej Interwencji w Krośnie jest placówką świadczącą kompleksowe, wielospecjalistyczne, skoordynowane usługi lekarskie, psychologiczne, rehabilitacyjne, logopedyczne dla ponad 200 dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego, jak również ze sprzężonymi wielorakimi niepełnosprawnościami. Jednostki chorobowe, z którymi najczęściej trafiają dzieci do OWI to: dzieci z grupy ryzyka ciążowego czy okołoporodowego, zagrożone nieprawidłowym rozwojem, z globalnym opóźnieniem rozwoju psychoruchowego, upośledzone umysłowo, z zespołami genetycznymi, z wrodzonymi wadami rozwojowymi, z zaburzeniami integracji sensorycznej, z mikrouszkodzeniami mózgu i z zespołami padaczkowymi.

Celem skoordynowanej i wielospecjalistycznej rehabilitacji, jakiej wymagają podopieczni OWI jest profilaktyka niepełnosprawności, stymulacja wielu sfer rozwoju dziecka, zapobieganie pogłębianiu się deficytów rozwojowych oraz pomoc w osiągnięciu przez dzieci optymalnego poziomu rozwojowego. Każde dziecko objęte jest kompleksowym usprawnianiem, dostosowanym do potrzeb małego pacjenta i tak obejmuje ono: stymulację małej i dużej motoryki, rozwój poznawczo-emocjonalny, rozwijanie komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, umiejętności samoobsługi, integracji z otoczeniem, nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami, samodzielność i aktywność. Stosujemy rehabilitacyjne metody NDT-Bobath, SI, zabiegi z fizykoterapii. Terapia psychologiczna prowadzona jest w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Terapia logopedyczna ukierunkowana jest na rozwój umiejętności komunikowania się z otoczeniem w możliwy dla każdego dziecka sposób. Rodzice i opiekunowie podczas pobytu w Ośrodku uczą się prawidłowej pielęgnacji, umiejętności nawiązywania kontaktu z dzieckiem, radzenia sobie ze stresem - w celu prawidłowej stymulacji rozwoju dziecka, a także - dzięki osobistemu zaangażowaniu terapeutów - znajdują wsparcie i pomoc.

Kadra merytoryczna Ośrodka Wczesnej Interwencji

- dwóch magistrów rehabilitacji ruchowej,

- psycholog kliniczny,
- logopeda,
- neurologopeda,
- pedagog specjalny,
- terapeuta zajęciowy,
- lekarz specjalista rehabilitacji medycznej,
- dwóch lekarzy specjalistów neurologii dziecięcej
- certyfikowani terapeuci z zakresu diagnozy i terapii Integracji Sensorycznej

Wszystkie osoby mają odpowiednie przygotowanie zawodowe, a także doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Podopieczni OWI to dzieci w wieku od 0 - 7 roku życia, które są:

- opóźnione w rozwoju psychomotorycznym
- upośledzone umysłowo w przebiegu różnych jednostek chorobowych
- z nieprawidłowym rozwojem psychomotorycznym bez ustalonej etiologii
- niedowidzące lub niewidome
- głuche lub niedosłyszające
- wielorako niepełnosprawne

Ośrodek Wczesnej Interwencji jest jedną z dwu placówek działających na terenie powiatu krosnieńskiego i miasta Krosna. Aktualnie pod opieką Ośrodka pozostaje ponad 250 dzieci niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością. Rehabilitacja i terapia prowadzona w OWI:

- umożliwia niekiedy całkowite wyeliminowanie zaburzeń i dalszy harmonijny rozwój dziecka
- zapobiega utrwalaniu się niepełnosprawności
- umożliwia względnie prawidłowy rozwój z koniecznością niewielkiej tylko pomocy terapeutycznej
- daje szansę uruchomienia rezerw i potencjałów tkwiących w dziecku
- przy nieodwracalnej niepełnosprawności stwarza możliwość poprawy ogólnego stanu funkcjonowania osobistego, zdrowotnego i społecznego
- pozwala na uświadomienie mocnych stron dziecka wielorako niepełnosprawnego i zbudowanie satysfakcjonującego kontaktu i aktywności

Każda dodatkowa, pełna i wszechstronna pomoc dziecku niepełnosprawnemu pozwala na szybsze osiągnięcie postępów w różnych sferach życia i tak np. w samoobsłudze, komunikowaniu się z otoczeniem, w rozwoju ruchowym i poznawczo - emocjonalnym, a także w funkcjonowaniu społecznym, dzięki wcześniejszej gotowości do nauki i umiejętności radzenia sobie z rozłąką z rodziną. Im wcześniej rozpoczniemy oddziaływania i im bardziej będą one kompleksowe, tym większe szanse na harmonijny rozwój i lepsze efekty edukacyjne, mimo późniejszego wkroczenia w naukę. Rozwój może przebiegać na wyższym poziomie.

Realizacja zadań w ramach rehabilitacji dzieci od 0-7 roku życia pozwoli w konsekwencji na zniwelowanie kosztów tak nieskutecznego nauczania indywidualnego, a dzieci otrzymają trwałe podstawy rozwoju cech osobowości szczególnie ważnych dla niezależnego funkcjonowania w społeczeństwie i życiu dorosłym.

Specyfika działania Ośrodka Wczesnej Interwencji PSOUU daje możliwości rozpowszechniania rezultatów planowanych działań w środowiskach, z którymi mamy kontakt w związku z prowadzoną rehabilitacją i terapią dzieci niepełnosprawnych, tzn. współpraca z lekarzami, specjalistami i instytucjami kierującymi dzieci do naszej placówki oraz ze środowiskami, z którymi przyjdzie nam współpracować w trakcie działań terapeutyczno - rehabilitacyjnych.

Ośrodek Wczesnej Interwencji PSOUU w Krośnie jest placówką świadczącą kompleksowe, wielospecjalistyczne usługi: lekarskie, rehabilitacyjne, psychologiczne, logopedyczne dla dzieci w wieku od 0 do 7 roku życia z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego oraz z wieloraką sprzężoną niepełnosprawnością.

*Kierownik OWI
Izabela Kowalik*

OŚRODEK REHABILITACYJNO – EDUKACYJNO - WYCHOWAWCZY

Programy własne realizowane w OREW

W ciągu ostatnich miesięcy pojawiły się w Ośrodku nowe pomysły na uatrakcyjnienie prowadzonej w placówce terapii. Autorzy pomysłów skonstruowali własne programy, które mają pomóc w systematycznej i planowej realizacji tych inicjatyw. Poniżej prezentujemy realizowane obecnie w OREW programy własne.

Stymulacja zmysłowa

Dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania człowieka konieczny jest stały dopływ bodźców zmysłowych do układu nerwowego. Integracja tych bodźców daje poczucie bezpieczeństwa i orientację w otaczającym nas świecie. Świat odbierany przez zmysły dziecka niepełnosprawnego intelektualnie różni się znacznie od tego, jaki odbieramy z naszej perspektywy. Dziecko ze złożoną niepełnosprawnością inaczej odbiera i przetwarza informacje napływające do jego zmysłów. Niektórych wrażeń wzrokowych, słuchowych czy czuciowych może nie odbierać w ogóle ze względu na uszkodzony kanał sensoryczny.

To właśnie od rodziców i nauczycieli zależeć będzie, jak dalece pozna ono świat za pomocą dostępnych mu zmysłów.

Dla moich uczniów stymulacja zmysłowa stanowi formę zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Moim zadaniem jest dostarczanie uczniom różnego rodzaju bodźców zmysłowych: dotykowych, czucia głębokiego (proprioceptywnych), przedsionkowych (westybularnych), smakowych, węchowych, słuchowych, wzrokowych zgodnie z ich potrzebami i możliwościami percepcyjnymi. Aby zachęcić ucznia do podejmowania aktywności i zainteresować go moimi działaniami terapeutycznymi stosuję elementy metod (wg Shantala, Knilla, Weroniki Sherborne, Castillo-Moralesa, Ayres) oraz różnego rodzaju zajęcia: muzyczne, ruchowe, aromatoterapię, zajęcia z żywiołami, terapię światłem (luminoterapia) i kolorami (chromoterapia).

Celem stymulacji zmysłowej u moich uczniów jest stworzenie im jak najlepszych warunków rozwoju (zdobycie nowych doświadczeń i zaufania do siebie oraz nauka komunikowania się i wzmocnienia relacji z drugą osobą). Poprzez dostarczanie im bodźców, które pobudzą i uaktywnią zmysły, będę przygotowywać ich do wejścia w kolejny etap rozwoju psychoruchowego (poziom poznawczy).

Bożena Gromek

Zajęcia umuzykalniające

Jedną z form terapii uczniów, które prowadzę w OREW, są grupowe zajęcia umuzykalniające. Uczestniczą w nich wszystkie dzieci przebywające w Ośrodku. Nadrzędnym celem zajęć jest wszechstronny rozwój uczniów dostosowany do ich możliwości psychofizycznych oraz wyzwianie aktywności ruchowej. Grupowe wyrażanie określonych uczuć w konkretnej sytuacji pozwala na wspólnotę przeżyć, wzmocnia więzi. Taniec w grupie sprzyja integracji, daje możliwość przeżycia przyjemności i radości ze wspólnego ruchu. Przez częstą zmianę partnera, bycie blisko innych, uczestnicy mają okazję nawiązać kontakt z większą liczbą osób. Muzyka działa na stan psychiczny i fizyczny dzieci, wyzwala pozytywne emocje, dostarcza wrażeń zmysłowo ruchowych, wyzwala spontaniczną aktywność, stymuluje zmysł słuchu. Podczas zajęć uczniowie są radośni, roześmiani, uspołecniają się, rozwijają pozytywne cechy charakteru, tj. koleżeństwo i troska o innych.

Prowadzone prze mnie tańce mają prosty układ choreograficzny, dzieci bardzo je lubią i szybko się ich uczą. Tańce i zabawy ruchowo - naśladowcze uczą reakcji na umówione sygnały muzyczne, rozróżniania tempa (wolno - szybko). Uczniowie grają na instrumentach perkusyjnych wystukując rytm słuchanych melodii, tańczą łatwe tańce ruchowo – naśladowcze, słuchają muzyki, rytmizują teksty klaskaniem, przytupywaniem. Opanowali układy choreograficzne do niektórych piosenek np. „Grozik”, „Koziorajka Śląska”, „Nie chcę Cię”.

Muzyka wprowadza dzieci w radosny nastrój, daje im zadowolenie i przyjemność. Uważam, że zajęcia te pełnią bardzo ważną rolę w rozwoju naszych uczniów. Chciałabym je kontynuować, wprowadzając - w oparciu o literaturę i szkolenia - nowe pomysły.

Renata Nowak

Moja przygoda z plastyką

Od października 2007 roku podjęłam się organizowania zajęć plastycznych dla uczniów OREW. W zajęciach biorą udział uczniowie z różnych zespołów rewalidacyjno -wychowawczych i oddziałów edukacyjno - terapeutycznych. Zajęcia odbywają się raz w tygodniu o stałej porze. Koniecznością było opracowanie własnego programu zajęć plastycznych; i tak powstał program *Moja przygoda z plastyką*. Ideą wiodącą programu jest umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną wyrażania własnych emocji i przeżyć poprzez aktywność plastyczną. Nauczyciel inspirowuje tę działalność, stwarza możliwości poznawania i przeżywania różnych zjawisk i przedmiotów, kontaktu ze sztuką, organizuje możliwość swobodnego wypowiedzania się i tworzenia oraz eksperymentowania. Właściwie zorganizowana twórczość plastyczna dzieci niepełnosprawnych sprzyja redukowaniu napięć emocjonalnych, daje radość i satysfakcję oraz może pozytywnie wpłynąć na dalszy rozwój i funkcjonowanie społeczne. Prowadzone przeze mnie zajęcia mają również stworzyć możliwość wyrównywania szans edukacyjnych poprzez integrowanie uczniów z różnych oddziałów i zespołów.

Cele realizowanego programu obejmują:

- rozbudzanie zainteresowania zajęciami plastycznymi,
- kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi na wykonywanej pracy,
- rozwój rysunku postaci ludzkiej, zwierząt i domu,
- uwrażliwianie na barwy, ich intensywność,
- umiejętność łączenia kolorów, rozjaśniania i przyciemniania barw,
- rozróżnianie podstawowych kolorów,
- uwrażliwienie dzieci na piękno natury i dzieł sztuki plastycznych,
- rozwijanie wyobraźni i twórczej aktywności w dziedzinie plastyki, próby łączenia
- działań artystycznych (plastyki, muzyki, ruchu),
- nabywanie umiejętności posługiwania się środkami plastyki inspirowanymi muzyką.

Powyższe cele nie obejmują spisu tego, co dzieci mają wykonać w ściśle określonych warunkach, mają charakter otwarty, pozwalający na modyfikację programu według własnych potrzeb.

Program spotkał się z zainteresowaniem ze strony współpracowników, a co najważniejsze ze strony uczniów - adresatów programu. Uczniowie chętnie biorą udział w zajęciach, mają motywację do samodzielnej pracy, co jako prowadzącej daje mi dużo satysfakcji i motywuje do dalszej pracy.

Gimnastyka mózgu

„Ruch jest drzwiami do uczenia się”

Paul Dennison

Gimnastyka Mózgu P. i G. Dennisonów to nowa metoda edukacyjna. W Polsce znana jest od 1993 r. i praktykowana przez wielu pedagogów i psychologów. Polega ona na systematycznym stosowaniu odpowiednio dobranych ćwiczeń, które mają na celu pobudzić różne obszary mózgu, polepszyć koncentrację czy regulować emocje. Ćwiczenia te odnoszą się do koordynacji ruchowej całego ciała, koordynacji wzrokowo-ruchowej, koordynacji zmysłów słuchu, wzroku, czucia, równowagi, planowania ruchu i poruszania się w przestrzeni, umiejętności przewidywania i myślenia. Integrują one pracę centralnego układu nerwowego, a także wpływają na polepszenie procesu uczenia się i zwiększania równowagi emocjonalnej. Wykorzystuje się je zarówno w pracy z dziećmi mającymi trudności w nauce, jak i do wspomaganie prawidłowego rozwoju dziecka.

Ćwiczenia te są proste i przyjemne. Można je wykonywać w dowolnych warunkach, a stosowane systematycznie pomagają w przezwyciężaniu rozmaitych trudności.

P. Dennison wyodrębnia cztery grupy ćwiczeń. Są to: ćwiczenia wprowadzające, ćwiczenia na przekraczanie linii środka, ćwiczenia wydłużające oraz ćwiczenia energetyzujące, którym towarzyszy picie wody.

Od września 2007 roku prowadzę w naszej placówce zajęcia integracyjne z uczniami wykorzystując *Gimnastykę Mózgu* Paula Dennisona. Skłoniło mnie to do napisania programu własnego terapii prowadzonej tą metodą. Głównym celem naszych zajęć jest wspomaganie i stymulowanie prawidłowego rozwoju uczniów za pomocą grupy ćwiczeń P. Dennisona. Moja praca zmierza w kierunku nawiązania dobrego kontaktu z uczniem, stwarzania miłej, bezpiecznej atmosfery na zajęciach, co jest bardzo istotne dla osiągnięcia zamierzonego celu. W trakcie zajęć uczniowie poznają poszczególne ćwiczenia, a ponadto uczą się wiary we własne siły i możliwości, ćwiczenia pozwalają na przezwyciężanie różnych ograniczeń, doskonalą umiejętności komunikowania się ze sobą i z innymi. Nasze zajęcia są dowodem na to, że uczyć można się lekko, łatwo i przyjemnie.

Edyta Mercik

Mała Scena

Od września roku szkolnego 2006/2007 prowadzę wraz z panią Edytą Mercik grupę teatralną

„Mała Scena”, której członkami są uczniowie zespołów rewalidacyjno - wychowawczych i oddziałów edukacyjno - terapeutycznych. Doświadczenie w przygotowywaniu przedstawień, inscenizacji, różnego rodzaju występów okolicznościowych utwierdziło mnie w przekonaniu, że nauka poprzez sztukę to doskonała forma pracy z dziećmi niepełnosprawnymi, przynosząca wiele korzyści, przede wszystkim – terapeutycznych. Pobudza wyobraźnię, stymuluje rozwój emocjonalny, sprzyja umuzykalnieniu, rozwija sprawność ruchową, umiejętność naśladowania, a przede wszystkim daje dużo radości i satysfakcji.

Teatr to nie tylko zabawa, ale również ciężka praca aktorów i zespołu terapeutów, dlatego postanowiłam opracować program - zaplanować, opisać i udokumentować działania, które wprowadzają naszych uczniów w rzeczywistość wyjątkową, gdzie odtwórca roli ma okazję na chwilę stać się kimś innym.

Głównym założeniem programu jest umożliwienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną wyrażenie siebie poprzez różne formy ekspresji: mowę, ruch, gest, mimikę, śpiew czy taniec.

Cele realizowanego programu obejmują:

- przygotowanie do odbioru sztuki teatralnej,
- integrację ze środowiskiem lokalnym,
- udział w życiu kulturalnym Ośrodka,
- wyrobienie dyscypliny i samodyscypliny,
- naukę umiejętności współdziałania w zespole,
- wydłużenie czasu koncentracji uwagi,
- rozwijanie mowy czynnej i biernej,
- doskonalenie umiejętności zapamiętywania,
- naukę umiejętności naśladowania,
- eliminowanie nieśmiałości,
- naukę zachowania się przed publicznością,
- stworzenie możliwości do rozwoju uzdolnień i predyspozycji indywidualnych.

Treści realizowanego programu zawierają:

- analizę utworów literackich (wiążanie słowa z działaniem):
- wybór utworu,
- kilkakrotne odczytywanie uczniom tekstu lub odsłuchiwanie z płyty w celu zrozumienia treści,
- wyodrębnienie wydarzeń,
- podział ról z uwzględnieniem cech charakterystycznych dla poszczególnych postaci,
- ćwiczenia z podziałem na role (dotyczy uczniów mówiących).
- ćwiczenia mimiki, gestu, ruchu scenicznego,

- projektowanie i wykonywanie scenografii,
- dobór rekwizytów,
- zaprojektowanie i wykonanie kostiumów,
- przygotowanie układów choreograficznych,
- przygotowanie oprawy muzycznej,
- wybór i naukę piosenek,
- reklamę (zaproszenia na przedstawienia).

Program proponowany przeze mnie nie ma być realizacją wielkich dzieł, ani tworzeniem teatru przez duże „T”. Ma być zabawą – najbardziej interesującym i wyrazistym efektem pracy uczniów niepełnosprawnych, ujawniającym zdobyte umiejętności i osiągnięcia.

Iwona Tabisz

Program edukacji patriotycznej „Kochasz ty dom”

*„Sławić wszystko, co polskie
Kochać swój Naród,
Czczyć jego przeszłość
I wierzyć w jego przyszłość”
Henryk Sienkiewicz*

„Edukacja Patriotyczna”- tak brzmiał tytuł grantu – bezpłatnej oferty szkoleniowej zorganizowanej przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty. Temat ten zainteresował kilka osób pracujących w naszej placówce. Na kurs – z powodu bardzo dużej liczby chętnych -zakwalifikowały się tylko dwie osoby. Już po pierwszych zajęciach byliśmy bardzo podniesione na duchu i w pełni przekonane, że musimy poszerzyć zakres kultywowania wartości patriotycznych w naszej placówce. Szybko zrodził się pomysł napisania programu własnego, poświęconego edukacji patriotycznej uczniów z głębszą niepełnosprawnością intelektualną.

Program został napisany i mamy nadzieję, że pomoże on w realizacji celów nakreślonych w Podstawie Programowej i Programie Wychowawczym OREW oraz pozwoli na usystematyzowanie, ukonkretnienie i ewentualne poszerzenie działań podejmowanych w Ośrodku w ramach Edukacji patriotycznej.

Program, stosownie do możliwości dzieci i młodzieży, dla której jest skonstruowany, dotyczy przede wszystkim najbliższego środowiska społeczno - przyrodniczego, rzeczywistości konkretnej, dostępnej zmysłom i działaniu naszych uczniów. Stąd nacisk na najbliższe otoczenie: dom, region, przyrodę.

Program został opracowany na trzy lata. Uwzględnia on następujące zagadnienia: troska o najbliższe otoczenie przyrodnicze OREW, poznawanie ciekawych miejsc w regionie, kultywowanie tradycji bożonarodzeniowych i wielkanocnych oraz uroczyste obchodzenie świąt państwowych.

W ramach programu został opracowany Ceremoniał Ośrodka i wprowadzony podczas obchodów narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada. Sama uroczystość z okazji Święta Niepodległości miała bardzo podniosły charakter, połączona była z wystawą prac pt. „Polska –moja Ojczyzna”. Kolejnym, ważnym punktem programu było kultywowanie tradycji bożonarodzeniowych (Jasełka) i wielkanocnych (Misterium wielkanocne).

Mamy nadzieję, że realizacja programu własnego „*Kochasz ty dom*” przyczyni się do wszechstronnego rozwoju naszych uczniów i pomoże wszystkim z większą troską myśleć o naszej Ojczyźnie – tej „Małej”, najbliższej, i tej, której na imię Polska.

*Dorota Sznajder
Bernadetta Fiejdasz*

TERAPIA ...

Nie mówią, ale...

Brak umiejętności mówienia nie jest jednoznaczny z niemożnością porozumiewania się. Rozumienie oraz chęć przekazywania np. własnych potrzeb, myśli pojawiają się wcześniej niż umiejętność prawidłowego artykułowania; dlatego uczniowie naszej placówki korzystają z komunikacji alternatywnej i wspomagającej w postaci symboli PCS oraz gestów MAKATON.

Każde dziecko posiada indywidualny system komunikacji, dostosowany do jego potrzeb oraz możliwości poznawczych i wykonawczych; system składający się z wielu elementów, które wzajemnie się uzupełniają i sprawiają, że dana osoba może się lepiej porozumiewać. System bazuje zawsze na własnych, naturalnych sposobach porozumiewania się osoby niemówiącej (ruchy, mimika, wokalizacje). Udostępnienie naszym podopiecznym w/w komunikacji daje możliwość „normalnej rozmowy”.

Gesty oraz symbole PCS służą nie tylko dziecku, ale nam - nauczycielom, a przede wszystkim rodzinie. Jest to narzędzie ekspresji, dzięki któremu uczeń może przekazać, o co mu chodzi, czego potrzebuje, co chce robić, co go boli itp. Priorytetem komunikacji alternatywnej i wspomagającej jest to, że nasze dzieci są rozumiane, co wywołuje u nich ogromną radość, wyzwala moc sprawczą, motywację do działania, kształtuje pozytywny obraz samego siebie, a także - co wynika z moich obserwacji - stwarza

okazję do wypowiedziania sylab, wyrazów, rozwijania mowy czynnej, o ile pozwala na to stan neurologiczny dziecka.

Do komunikacji oprócz osobistych książeczek używamy pomocy, które syntezują mowę lub odtwarzają nagrane słowa, wyrażenia czy zdania (Go Talk, E-tran, albumy komunikacyjne). W/w pomoce mogą zawierać podstawowe słownictwo lub bogate zasoby pozwalające na wypowiedzianie się pełnymi zdaniami z zachowaniem reguł gramatyki i składni.

Najważniejsze jest jednak to, że System Komunikacji Alternatywnej i Wspomagającej pozwala osobom niemówiącym zaistnieć, zwrócić na siebie uwagę, wyrazić potrzeby i pragnienia, czasem użyć głosu, uczestniczyć w pełni w zajęciach zarówno w Ośrodku jak i w domu.

Logopeda:

Ewa Warchoł

Z KRONIKI OREW

Wakacje się skończyły, mimo to piękne promyki słońca zaprowadziły nas i kolegów z ŚDS do wyjątkowego Sandomierza, gdzie z zapartym tchem oglądaliśmy zabytki Starego Miasta. Na długo w naszej pamięci pozostaną wspomnienia z Muzeum Okręgowego oraz spacer zabytkowymi uliczkami miasta.

Na dobry początek kolorowej jesieni wybraliśmy się wraz z przyjaciółmi z WTZ do Rymanowa Zdroju w ramach realizacji programu socjoterapeutycznego. Motywem, który towarzyszył wszystkim naszym zajęciom socjoterapeutycznym była radość.

Piękna aura, cudnie zabarwione lasy sprzyjały aktywnemu wypoczynkowi. Wycieczki szlakiem źródełek i degustacja wód mineralnych wzbogaciły naszą wiedzę o Rymanowie Zdroju. Nie zabrakło wspólnych zajęć na świeżym powietrzu, rozgrywek sportowych, śpiewów i tańców.

Tak to w życiu bywa, że wszystko co dobre szybko się kończy; trzeba było spojrzeć prawdzie w oczy i z nowym zapałem zabrać się do dalszej pracy.

To jeszcze nie koniec wrażeń na rozpoczęcie roku szkolnego. Miłym akcentem był udział w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym zorganizowanym przez Fundację „Zdążyć z Pomocą”. Jury wyłoniło laureatów w III kategoriach wiekowych. Oto nasi artyści: Aleksandra Lepak, Natalia Stodolak, Dawid Bożek, Tomasz Wilk i Teresa Gonet. Przedstawiciele zwycięzców wybrali się do uroczej Warszawy by przyjąć gratulacje, nagrody, dyplomy i uścisnąć dłoń Pani Beaty Tyszkiewicz.

Październik rozpoczęliśmy dwudniową wycieczką na trasie Kraków – Bochnia. Egzotyczne zwierzęta, atrakcyjne widoki dzikich tygrysów i lwów bardzo szybko przykuły naszą uwagę. Oczarował nas również bajeczny, podwodny świat raf koralowych, drapieżników z tropikalnych mórz i jezior w Oceanarium. Tajemniczości wycieczce dodało zwiedzanie Kopalni Soli Bochnia. Uwieńczeniem podróży

były wodne igraszki w krakowskim AQUA PARKU. Zmęczeni, ale z ogromnym bagażem wspomnień i wrażeń wróciliśmy do naszych codziennych zajęć.

Nasze umiejętności i zdolności mieliśmy okazję zaprezentować podczas uroczystej akademii z okazji Dnia Edukacji Narodowej.

W ramach pielęgnowania tradycji narodowych i rozwijania postaw patriotycznych uroczystości obchodziliśmy Święto Odzyskania Niepodległości. Białe – czerwone flagi, odśpiewanie hymnu narodowego skłoniło wielu z nas do refleksji i głębokich wzruszeń.

Zgodnie z coroczną tradycją wzięliśmy udział w zabawie andrzejkowej. Tajemnicza i interesująca sceneria przeniosła nas w klimat magicznych wróżb, tańców i czarodziejskich konkursów. Nie zabrakło również tradycyjnego lania wosku, który wywołał na wielu twarzach uśmiech przepowiadając liczne radości, niespodzianki i ciekawe spotkania. Naszym zabawom towarzyszyli uczniowie z zaprzyjaźnionej SP nr 14.

6 grudnia na holu ośrodka słychać było głośny śpiew: „Przyjdź do nas Święty Mikołaju, bo my na ciebie czekamy”. Oczekiwaniom na przybycie niezwykle gościa towarzyszyła „Legenda o Św. Mikołaju”, która opowiadała nam o życiu i dobroci biskupa Miry. Wkrótce przybył do nas tajemniczy gość z nieba w czerwonym kubraku i długiej białej brodzie, który grzecznym uczniom wręczył miłe prezenty.

14 grudnia zawitała do nas „gwiazdkowa niespodzianka”, którą zorganizował Pan Zbigniew Zwoliński. W ramach tej akcji dzieci z chrześcijańskich rodzin w bogatszych częściach świata przygotowują świąteczne prezenty dla swoich rówieśników. Po wspólnym kolędowaniu zostaliśmy obdarowani pięknymi upominkami.

Podczas przygotowań do nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia podtrzymaliśmy jasełkowe tradycje. Kilkakrotnie prezentowaliśmy naszą sztukę dla kolegów i koleżanek w ramach integracji: ŚDS Potok, SP nr 7, SP nr 4, Ośrodek Szkolno Wychowawczy, Przedszkole nr 1. Nie zabrakło również wspólnego kolędowania z rodzicami. Nasze Jasełka pt. „Betlejemka dobranocka” wzięły udział w II międzyszkolnym przeglądzie Widowisk Bożonarodzeniowych „Kolęda płynie z wysokości”, gdzie zdobyły II miejsce. Na zakończenie karnawału 1 lutego odbył się bal – „afrykańskie rytmy”. Z zaciekawieniem oglądaliśmy występy taneczne przygotowane przez uczniów SP nr 14. Chętnie włączaliśmy się do udziału w konkursach oraz do wspólnej zabawy przy muzyce. Interesującego charakteru nadawał zabawie ciekawy wystrój sali, jak również atrakcyjne przebrania.

Po karnawałowych szaleństwach zabraliśmy się do ciężkiej pracy przygotowując inscenizację zimowo – noworoczną, gdzie aktorzy grupy teatralnej „Mała Scena” zaprezentowali szereg swoich umiejętności i talentów.

Jak widać nie ma czasu na lenistwo! Zdajemy sobie sprawę, że aby coś osiągnąć trzeba wytrwale pracować.

Dorota Słowik

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY

Środowiskowy Dom Samopomocy w Potoku funkcjonuje jako placówka realizująca zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej, a powierzone przez Powiat Krośnieński do prowadzenia przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Krośnie. Powołanie tego typu placówki w krośnieńskim Kole było odpowiedzią na potrzeby wsparcia społecznego dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin.

ŚDS jest ośrodkiem wspierająco – rehabilitacyjnym dziennego pobytu, gdzie właściwy klimat wspólnego pobytu zależy nie tylko od programu wspierająco - rehabilitacyjnego realizowanego przez kadrę pracowników, ale również od samego zaangażowania uczestników. Są oni zobowiązani do aktywnego uczestnictwa w zajęciach, co jest koniecznym warunkiem realizacji indywidualnego planu oddziaływań i pozwala na prowadzenie terapii dostosowanej do psychofizycznych możliwości osób niepełnosprawnych.

Od samego powstania zajęcia w ŚDS cieszą się dużym zainteresowaniem; w placówce następuje systematyczny rozwój w zakresie: zwiększenia liczby miejsc statutowych z 20 na 25, doskonalenia kadry, doposażenia placówki w sprzęt rehabilitacyjny, pomoce dydaktyczne itp.

Rok 2007, a raczej jego ostatni kwartał obfitował w ŚDS w liczne remonty i inwestycje. Dzięki funduszom pozyskanym od Wojewody Podkarpackiego udało nam się wykonać izolację przeciwwilgociową pionową wokół budynku, która ma zapobiegać dalszemu zawilgoceniu elewacji zewnętrznej i wewnętrznej. Z uwagi na złe warunki pogodowe część rozpoczętych inwestycji i remontów musieliśmy przełożyć na rok bieżący, np. położenie kostki brukowej, wyrównanie terenu po wykopach, zamontowanie nowej bramy wjazdowej, dokończenie malowania dachu na budynku. Jednak nie sposób pochwalić się pracami, jakie w ubiegłym roku udało się zrealizować: wyremontowaliśmy i odnowiliśmy pracownię plastyczną, gospodarstwa domowego, jadalnię, salę do rehabilitacji, zmodernizowaliśmy świetlicę, wymieniliśmy stolarkę drzwiową zewnętrzną, doposażyliśmy placówkę w sprzęt rehabilitacyjny, pomoce dydaktyczne, sprzęt ogrodniczy.

W celu zwiększenia dostępności do usług wspierająco - rehabilitacyjnych w roku 2007 ŚDS realizował od sierpnia do listopada zadanie z zakresu pomocy społecznej: Dienne Centrum Aktywności w ramach Wojewódzkiego Programu na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu.

Bazując na doświadczeniach i obserwacjach uczestników związanych z pracami porządkowymi na terenie ŚDS od lipca do grudnia realizowaliśmy również program Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Klub przyrodniczy „Zielona brygada” drogą do aktywizacji i usamodzielniania osób niepełnosprawnych.

Wszystkie podjęte i realizowane przez ŚDS programy, zadania, a nawet prace remontowe, w sposób bardzo istotny podnoszą jakość pracy z uczestnikami, pozwalają na większe możliwości w realizacji określonych zadań, a także realizacji celów stawianych przez PSOUU.

Joanna Sikora
Kierownik ŚDS w Potoku

Głos rodzica...

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Krośnie to organizacja zrzeszająca rodziców i ich dzieci, które borykają się z różnymi problemami zdrowotnymi. Dzieci z najróżniejszymi schorzeniami objęte są już od najmłodszych lat profesjonalną opieką lekarską, w tym opieką logopedy i psychologa. Rodzice mają również możliwość - podczas licznych spotkań integracyjnych organizowanych przez Stowarzyszenie - kontaktu i rozmowy z innymi rodzicami i opiekunami dzieci niepełnosprawnych.

W celu pomocy dzieciom i ich opiekunom Stowarzyszenie utworzyło cztery placówki wspomagające: Ośrodek Wczesnej Interwencji (OWI), Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno - Wychowawczy (OREW), Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) i Środowiskowy Dom Samopomocy w Potoku (ŚDS).

Jestem matką dziecka już dorosłego, będącego uczestnikiem zajęć organizowanych przez ŚDS w Potoku. Zarówno mój syn Łukasz jak i inni podopieczni ŚDS-u w Potoku są bardzo zadowoleni z zajęć prowadzonych przez tę placówkę. Wszystkie osoby tam przebywające są ze sobą zaprzyjaźnione. Wiedza, którą nabywają w trakcie licznych warsztatów organizowanych przez placówkę, pozwala im na pewną samodzielność w pokonywaniu codziennych trudności.

Prócz tego ŚDS organizuje w ciągu całego roku liczne spotkania integracyjne w plenerze, podczas których wychowankowie i ich opiekunowie mają możliwość kontaktu, a także rozmowy, wymiany doświadczeń, bliższego poznania się. Sprzyjają temu głównie turnusy rehabilitacyjne, wycieczki krajoznawcze, a także corocznie organizowany piknik rodzinny w Potoku, połączony z licznymi zabawami zespołowymi, loterią fantową, jak również wspólnym pieczeniem kiełbasy przy ognisku. Podopieczni ŚDS-u są również zapraszani do innych placówek.

Jako matka syna będącego uczestnikiem zajęć ŚDS-u w Potoku jestem bardzo zadowolona z oferty terapeutycznej tej placówki. Wysoki poziom i różnorodność oferowanych zajęć i warsztatów gwarantuje wykwalifikowana kadra posiadająca odpowiednie przygotowanie metodyczne i wychowawcze, a także wieloletnie doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Dzięki staraniom i wysiłkom kierownika ŚDS-u w Potoku Pani Joanny Sikory ośrodek prężnie się rozwija, pozyskuje środki na dalszą działalność i poszerza swoją ofertę usług adresowanych do osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Rodziców i opiekunów dzieci i osób niepełnosprawnych zachęcam do zapoznania się z ofertą wyżej wymienionych placówek i do podjęcia z nimi współpracy.

Lucyna Kurowska

Wspomnienia uczestników ŚDS...

„Człowiek niczego tak nie pragnie, jak coraz pełniej żyć”

Cztery lata temu zasmakowaliśmy pobytu nad morzem. Dla wielu z nas było to wtedy pierwsze zetknięcie z tym jakże odległym rejonem naszego kraju. To niesamowite wyzwanie i doświadczenie upewniło nas w przekonaniu, że warto korzystać z takiej formy odpoczynku i rehabilitacji. Wiadomość o planowanym w 2007 r. turnusie nad morzem przyjęliśmy z prawdziwym entuzjazmem. No i zaczęło się!

Pani kierownik wyszukała ośrodek, który spełniałby nasze oczekiwania; załatwiła transport. Wypełniliśmy wnioski w PFRON-ie. Całe morze papierkowych spraw! A potem zaczęło się odliczanie: dni, tygodni, miesięcy. Prześledziliśmy trasę podróży na mapie, uzgodniliśmy wyposażenie bagażu i nadszedł długo oczekiwany dzień.

7 września 2007r. z dworca w Krośnie wyjechaliśmy do położonego 11 km od Kołobrzegu Dźwirzyna. Warto było znieść trudy 18-godzinnej podróży. Jej uwieńczeniem była pięknie położona miejscowość. Zaraz po zakwaterowaniu i obiedzie pierwsze kroki skierowaliśmy nad morze. I tu miła niespodzianka! Spacerowym deptakiem, w niecałe 5 minut doszliśmy do czystej plaży, a tam czekał pomost, którym można było zjechać na sam piasek. Zaparło nam dech na widok spienionej, morskiej toni, spacerujących po plaży i krążących w powietrzu mew. Czuliśmy morskie powietrze, a wiatr smagał nam twarze. Choć Bałtyk przywitał nas pochmurnym dniem, my byliśmy szczęśliwi. Spełniło się nasze marzenie. Przez dwa tygodnie oddawaliśmy się talasoterapii - leczeniu morzem. Spacerowaliśmy po plaży wdychając jod, słuchaliśmy szumu fal, zbieraliśmy muszelki, karmiliśmy mewy, budowaliśmy zamki z piasku - słowem odpoczywaliśmy bardzo aktywnie. Uzupełnieniem tej terapii były ćwiczenia na sprzęcie rehabilitacyjnym. Dużą atrakcją naszego turnusu były dwie wycieczki wyjazdowe. W Kołobrzegu zwiedziliśmy latarnię morską, spacerowaliśmy po molo, skąd oglądaliśmy kutry rybackie. Odbyliśmy rejs statkiem „Wiking” i obejrzeliliśmy starówkę. Odwiedziliśmy także placówkę PSOUU w Kołobrzegu, na którą natknęliśmy się przypadkiem podczas zwiedzania miasta. W Międzyzdrojach każdy chciał przymierzyć swoją dłoń do odcisku dłoni swojego ulubionego aktora w alei gwiazd. Spacerowaliśmy także po okazałym molo. Zasililiśmy zasoby naszych pamiątek znad morza. Podczas trasy wycieczkowej zobaczyliśmy pięknie położone jezioro turkusowe oraz ruiny zamku „Trzęsacz” w Rewalu. Niezapomnianych wrażeń dostarczyły nam oglądane nad morzem zachody słońca, które na długo utkwily

w pamięci. Okazji do wspólnie spędzanych chwil dostarczały nam organizowane wieczorami dyskoteki, zawody tenisa stołowego, piłki siatkowej, czy ognisko, na którym ćwiczyliśmy umiejętności wokalne i pieczenie kiełbasy. Z żalem wyjeżdżaliśmy z Dźwirzyna 22 września, ale też pełni wrażeń i chęci podzielenia się nimi z naszymi bliskimi.

„Apetyt rośnie w miarę jedzenia” – nasz apetyt na wyjazdy turnusowe też! Teraz już nie wyobrażamy sobie, by za jakiś czas znów nie udać się w kolejny rejs, tak samo jak dziś nie wyobrażamy sobie codzienności bez pobytu w placówce w Potoku.

Teraz naprawdę wiemy, że żyjemy!

Pobyt nad morzem wspominały:

Ewa, Anna, Beata, Katarzyna

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Moja Łucznicza

W dniach 27.02. – 03.03.2008 r. pięcioosobowa grupa z Warsztatu Terapii Zajęciowej PSOOU Koło w Krośnie uczestniczyła w szkoleniu na temat: „Obywatel korzysta z instytucji państwowych” zorganizowanym przez Zarząd Główny naszego Stowarzyszenia.

Wyjechaliśmy wcześniej rano. Ja, Wojtek Boczar, Michał Hus i Marek Lipiński. Naszym opiekunem był Pan Wojtek Gorczyzewski. Droga z Krosna do Łucznicy mimo dużej odległości minęła bardzo szybko. Łucznicza - miejsce, które trudno odszukać na mapie okazało się bardzo urokliwe i sympatyczne. Główny budynek, dawny pałacyk myśliwski rodziny Potockich, położony jest w pięknym parku. Niestety w lutym ten park nie jest tak ładny jak w lecie. Byliśmy pierwsi na miejscu, więc zakwaterowanie przebiegło bardzo sprawnie. Po około godzinie zaczęli się zjeżdżać pozostali uczestnicy szkolenia. Byli tam koledzy i koleżanki z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Warszawie, Tarnowie, Gryfinie i Żorach. Przywitała nas Dorota Tłoczkowska i Monika Zima - osoby, które miały prowadzić szkolenie. Jedną rzecz, która mnie zaskoczyła to, że poproszono mnie o mówienie sobie przez „ty”.

Podzielono nas na dwie grupy, w której byli ludzie z Tarnowa i Gryfina. Zajęcia podzielone zostały jakby na dwa tematy. Pierwszy dotyczył prawa - prowadziła go Monika. Drugi to zajęcia artystyczne. Do wyboru były ceramika lub wiklina - ja wybrałem wiklinę. Zajęcia z Moniką były najciekawsze: dowiedziałem się w nich, co to jest konstytucja (byłem bardzo zdziwiony, że to taka mała cienka książeczka), jakie mam prawa, co mi wolno, czego mam prawo się domagać od innych ludzi.

Tworzyliśmy różne scenki, w których byłem klientem sklepu, biura, starałem się o pracę, dyskutowałem z rodzicami lub z instruktorami WTZ. Uczono nas jak pisać c.v. i list motywacyjny. Tworzyliśmy tzw. „linię życia”, na której mieliśmy za zadanie zaznaczyć, do czego i od kiedy mamy

prawo. Słowo „mam prawo” było takim hasłem, które powtarzało się bardzo często podczas zajęć. Na końcu szkolenia instruktorzy i wolontariuszki (studentki z Warszawy) zorganizowały dla nas prawdziwą konferencję prawną. Sprawilo mi to wiele trudności. Wszystko dzialo sie jak na prawdziwej konferencji: stoliki tematyczne, widzowie, prasa. Późnymi wieczorami mieliśmy trochę luzu. Był grill, kominek, ciasteczka, owoce, napoje, karaoke, zabawy z konkursami, zgadywanki, kalambury i wiele, wiele innych ciekawych rzeczy.

Tam dopiero można było się bardziej zaprzyjaźnić z innymi uczestnikami szkolenia. Rozmowy trwały nieraz do godz. 22.00 lub jeszcze później. Mam kilka adresów e-mailowych osób poznanych w Łucznicy, z którymi koresponduję. Moim zdaniem takie kontakty są ważne i mogą się przydać w przyszłości. Monika, Dorota, instruktorzy i wolontariuszki mówili nam: to nic, że niektórzy z nas może trochę wolniej myślą, że przeczytanie tekstu sprawia nam problem, że się jąkamy lub niewyraźnie mówimy, że jesteśmy nieśmiali – to nic nie znaczy. „Jesteście tacy sami jak inni”. Macie takie same prawa. Jeśli nie potraficie sobie z niektórymi sprawami poradzić od tego macie nas, osoby wspierające, które zawsze służą wam pomocą, wsparciem.

Wyjazd do Łucznicy wiele mnie nauczył. Czuję się trochę pewniejszy, jestem trochę odważniejszy. Jak to mówiła nam Monika „każda nawet najdłuższa podróż zaczyna się od pierwszego kroku”. Ja go zrobiłem! Bardzo chętnie chciałbym pojechać na ciąg dalszy tego szkolenia, ponieważ chciałbym się nauczyć jeszcze więcej, dowiedzieć o swoich prawach.

Michał Gazda

Uczestnik Warsztatu Terapii Zajęciowej PSOUU Koło w Krośnie

(Pracownia witrażu)

Warsztat Terapii Zajęciowej PSOUU Koło w Krośnie w grupie laureatów

„Albertiany” po raz drugi...

29 I 2008 r. wzięliśmy udział w eliminacjach do VIII Ogólnopolskiego Festiwalu Twórczości Teatralno -Muzycznej Osób Niepełnosprawnych, które odbyły się w Lublinie. Reprezentowaliśmy Region IV, w skład którego wchodziły trzy województwa: podkarpackie, świętokrzyskie i lubelskie. Zajęliśmy tam III miejsce. Nagrodą był wyjazd do Krakowskiego Teatru im. Juliusza Słowackiego na Finał Ogólnopolski. Na uroczystej Gali Finałowej powitały wszystkich prowadzące: Anna Dymna - Prezes Fundacji „Mimo wszystko” i Lidia Jazgar - Przyjaciół Fundacji im. Brata Alberta i Fundacji „Mimo wszystko”.

O otwarciu festiwalu poproszony został Dyrektor Naczelny i Artystyczny Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie Krzysztof Orzechowski. Głos zabrał również Ks. Tadeusz Isakowicz - Zaleski

– Prezes Fundacji im. Brata Alberta. W pierwszej części uroczystości wystąpili laureaci reprezentujący poszczególne regiony:

- Zespół Teatralny „ZgiEŁK” z WTZ w Ełku,
- Solistka Marta Wawrzynek z WTZ w Kruszwicy,
- Zespół Teatralny „Różowe okulary” z WTZ w Ozorkowie,
- Solistka Karolina Przybysz z WTZ w Ozorkowie,
- Zespół Teatralny „Pudełko” z WTZ „Promyk” w Katowicach,
- Solistka Eliza Beniowska z Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr1 w Sosnowcu.

Na zakończenie pierwszej części prezentacji wystąpił oczekiwany przez wszystkich Zespół Teatralny „Radwanek” ze Schroniska dla Osób Niepełnosprawnych w Radwanowicach. W tym roku obejrzelśmy prapremierowe przedstawienie w adaptacji i reżyserii Anny Dymnej „Rzepka”- Juliana Tuwima. Aktorka Anna Dymna jest reżyserem inscenizacji „Radwanka” oraz autorką scenariuszy do jego przedstawieni. Głosu baśniowym postaciom użyczają najlepsi krakowscy aktorzy. Teksty piosenek napisał Maciej Wojtyszko. Muzykę skomponował Andrzej Zarycki. Kostiumy zaprojektował Ryszard Melliwa.

Po spektaklu nastąpiła ważna część oficjalna. Na scenie pojawili się dostojnicy kościelni na czele z Jego Eminencją Ks. Kard. Franciszkiem Macharskim i Kapituła przyznająca medale św. Brata Alberta. Uhonorowani tymi odznaczeniami zostali:

- Ks. Prałat Antoni Sołtysik z Krakowa – za wieloletnie zaangażowanie na rzecz osób niepełnosprawnych w obrębie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży;
- Paweł Kukiz z Paczkowa – za działalność charytatywną na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Bożena Piotrowicz ze Zgierza – za działalność charytatywną na rzecz osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz tworzenie ośrodków wczesnej interwencji i rehabilitacyjno - szkoleniowych wraz z domami mieszkalnymi i hostelami;
- Stanisław Dyra z Sieprawia – za wieloletnią działalność charytatywną na rzecz Fundacji im. Brata Alberta.

Po części oficjalnej rozpoczęła się dalsza prezentacja teatrów i solistów. Jako pierwszy zapowiedziano Zespół Teatralny „Kasta” ze Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” z Poniatowej. Właśnie ta grupa była laureatem z naszego regionu. Po ich występie nagrodzono laureatów II i III miejsca. Marszałek Województwa Podkarpackiego Zygmunt Cholewiński ufundował dla nas kamerę cyfrową, a od pozostałych sponsorów imprezy otrzymaliśmy statuetkę Św. Alberta oraz drobne upominki.

W dalszej kolejności zaprezentowali się:

- Solista Dariusz Jonas z WTZ PSOOU w Zamościu
- Zespół Teatralny „Przyjaciele” ze Stowarzyszenia Przyjaciół Teatru „Arka” z Wrocławia
- Solista Jakub Rusin z ŚDS „Przyjazny Dom” we Wrocławiu

Prezentacje zakończył Gość Specjalny - Teatr „ANTINEJA” ze Lwowa, który pokazał wyjątkowe przedstawienie, formę „czarnego teatru”. Na zakończenie zrobiło się bardzo wzruszająco. Na scenę weszli nagrodzeni, laureaci, przyjaciele, sympatycy obydwu fundacji. Festiwal zamknął Krzysztof Orzechowski - Dyrektor Teatru im. Juliusza Słowackiego. Zapewnił nas, że skoro nam się podobało i teatr nie został zdemolowany zaprasza nas za rok. Na kolejną już IX edycję Albertiany. Za serce ujęła wszystkich finałowa piosenka „Bo tutaj jest jak jest” wykonana przez Pawła Kukiza.

*Agnieszka Jastrzębska, Małgorzata Kuczek, Witold Korona (Opiekunowie grupy teatralnej IMAGO
działającej w WTZ PSOUU Koło w Krośnie)*